პროლეტარელო ყველა ძმეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

СССР — СОЮЗ СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 116 (19258) სამშაბათი, 21 მაისი, 1985 წელი. ფასი 3 კაპ.

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსა და საკავშირო პროფსაბჭოში

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს და საკავშირო პროფსაბჭოს მიიღეს დადგენილება „ხელმოკლე პენსიონერებისა და ოჯახებიგან მატერიალური კეთილდღეობის გაუმჯობესების, მარტოხელა მოქალაქეთათვის ზრუნვის გაძლიერების უპირველეს ღონისძიებათა შესახებ“

დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ სკკპ XXVI ყრილობის გადაწყვეტილებათა შესაბამისად განხორციელდა ბავშვებიანი ოჯახებისადმი სახელმწიფო დახმარების გაძლიერების სოციალურ ღონისძიებათა კომპლექსი, გაუდიდდათ დახმარება მარტოხელა დედებს, მოემატათ მოხუცებულობისა და ინვალიდობის გამო პენსიები მუშა-მოსამსახურეებს. უფრო ხელსაყრელი პირობები შეიქმნა იმისათვის, რომ საზოგადოებრივ წარმოებაში მონაწილეობა მიიღონ შრომისუნარიანმა პენსიონერებმა და ქალებმა, რომლებსაც მცირეწლოვანი ბავშვები ჰყავთ.

ამასთან მოსახლეობის ხელმოკლე კატეგორიის, განსაკუთრებით მარტოხელა შრომისუუნარო მოქალაქეთა ცხოვრების დონის შემდგომი ამაღლების ამოცანების გადაწყვეტება მოითხოვს განხორციელდეს დამატებითი ღონისძიებანი, რომელთა მიზანია მათი საპენსიო უზრუნველყოფის გაუმჯობესება, მოხუცებულთა და ინვალიდთა სოციალური მომსახურების სისტემის განვითარება, ბავშვებიანი ოჯახებისადმი სახელმწიფო დახმარების გაძლიერება.

დადგენილებით საჭიროდ არის მიჩნეული, რომ 1985 წლის 1 ნოემბრიდან კოლმეურნეობის წევრებს მოხუცებულობის გამო პენსიის მინიმალური ოდენობა გაუდიდდეთ 28 მანეთიდან 40 მანეთამდე თვეში და შესაბამისად გაუდიდდეთ ინვალიდობისა და მარჩენლის დაკარგვის გამო პენსიების მინიმალური ოდენობა, აგრეთვე გაუდიდდეთ პენსიები მუშებს, მოსამსახურეებსა და მათს ოჯახებს, რომლებსაც 10 წელზე მეტი ხნის წინად დაენიშნათ თვეში 60 მანეთამდე, და მიუახლოვდეს იგი პენსიათა დონეს, რომლებიც ამჟამად ენიშნებათ ანალოგიური პროფესიისა და კვალიფიკაციის მუშაკებს.

სახალხო დეპუტატთა რაიონული (საქალაქო) საბჭოების აღმასკომებს ენიჭებათ უფლება მარტოხელა ძალიან გაჭირვებულ პენსიონერ მუშებს, მოსამსახურეებსა და მათი ოჯახის წევრებს დაუნიშნონ პენსიის დამატება იდგილობრივი მიუწვდომის სახსრების ხარჯზე. დამატების ოდენობა განისაზღვრება პენსიონერთა ფაქტობრივი მატერიალური მდგომარეობის საფუძველზე. ამასთან პენსიისა და დამატების საერთო ოდენობა არ უნდა აღემაჭიბოდეს თვეში 50 მანეთს.

1985 წლის 1 ნოემბრიდან იმ მუშა-მოსამსახურე და კოლმეურნე პენსიონერებს, რომლებიც მინიმალური ოდენობის პენსიებს იღებენ, ღირებულების 50 პროცენტის ფასდაკლებით მიეყიდებათ ექიმის რეცეპტებით შესაბამისი წამლები.

მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს დაევალათ თვეში 30 მანეთამდე გაზარდონ ყველაფიერი დახმარება, რომელიც მარტოხელა უპენსიო მოქალაქეებს ენიშნებათ.

დაისახოს მოხუცებულთა და ინვალიდთა სახლ-ინტერნატების ქსელის გაფართოების ღონისძიებანი.

გაეფრთიანებებმა, საწარმოებმა და ორგანიზაციებმა უნდა გააკეთონ ზრუნვა შრომის ვეტერანებისათვის, რომლებიც პენსიიაზე გავიდნენ, გაუწიონ მათ საჭირო დახმარება, გაფართოონ სოციალურ-კულტურული ღონისძიებებისა და საბინაო მშენებლობის ფონდის სახსრების ხარჯზე შრომის ვეტერანთათვის სახლ-ინტერნატების მშენებლობის პრაქტიკა. გათვალისწინებულია ყოველმხრივ განვითარდეს მარტოხელა მოხუცებულებისა და შრომისუუნარო მოქალაქეებისადმი პროფკავშირული, კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციების სამეფო დახმარება.

კოლმეურნეთა საკავშირო საბჭოს რეკომენდაცია მიეცეს განაორიენტოს მოხუცებულთა და ინვალიდთა საკოლმეურნეობათშორისო და საკოლმეურნეო სახლ-ინტერნატების ქსელის შემდგომი განვითარებისათვის. გაათავისუფლოს ამ დაწესებულებებში ცხოვრების, სამედიცინო, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების პირობები.

1985 წლის 1 ნოემბრიდან 20 პროცენტით იზრდება კვების, მედიკამენტებისა და სხვა საჭიროებათა ხარჯების ნორმები მოხუცებულთა და ინვალიდთა სახლ-ინტერნატებში.

მოიწონეს სომხეთის სსრ, ესტონეთის სსრ და ირკუტსკის ოლქის გამოცდილება, რომელიც მათ შეიძინეს მარტოხელა მოხუცებულთა მოქალაქეთათვის სპეციალური სახლების და მათთან ერთად სოციალურ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების სამსახურების კომპლექსისა და პენსიონერთა შრომითი საქმიანობისათვის ბინებში ყველა კეთილმოწყობილობის მქონე ნაგებობების შექმნის, ასევე ინვალიდებისა და ხანდაზმულ მარტოხელა მოქალაქეთა ოჯახებში ყოფნის ორგანიზაციის, ამ ბინებში ინვალიდებისა და ხანდაზმულ ადამიანთა ოჯახებში ყოფნის ორგანიზაციის, ასევე

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1985 წლის აპრილის პლენუმის შედეგები და სკკპ XXVII ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობისათვის რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მზადების ამოცანები

(გაგრძელება)

2. საქართველოს კომპარტიის სარევიზიო კომისიის ანგარიში.

3. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პროექტი პარტიის XXVII ყრილობისათვის — „სსრ კავშირის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების 1986 — 1990 წლებისა და 2000 წლამდე პერსპექტივის ძირითადი მიმართულებანი".

4. საქართველოს კომპარტიის ხელმძღვანელი ორგანოების არჩევნები.

5. სკკპ XXVII ყრილობის დელეგატთა არჩევნები.

არის წინადადება, საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობაზე წარსაგზავნად არჩეულ იქნეს თითო დელეგატი 270 პარტიის წევრთაგან. კომუნისტები, რომლებიც საბჭოთა არმიის, სამხედრო-საზღვაო ფლოტის, შინაგანი და სასაზღვრო ჯარების პარტიულ ორგანიზაციებში შედიან, დელეგატებს ირჩევენ შესაბამის ტერიტორიულ პარტიულ ორგანიზაციებთან ერთად.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობის სამზადისი მიმდინარეობს ორგანიზებულად, იმ სპეციალური გეგმის შესაბამისად, რომელიც შარშან შემოდგომაზე დამტკიცა ცენტრალური კომიტეტის ბიუროამ. შექმნილი სამუშაო ჯგუფს სათავეში უდგას ამხ. ბ. ვ. ნიკოლსკი.

წინა ყრილობაზე ძალზე ეფექტიანი გამოდგა დელეგატთა სპრობლემო ჯგუფები. ამ ჯგუფებში შეიძენთ ღრმად, უფრო მაღალ პროფესიულ დონეზე გვიმსჯელია საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ცხოვრების ამა თუ იმ სფეროს უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე. საჭიროა აღვნიშნოთ რაც შეიძლება მეტმა კომუნისტმა ხელმძღვანელმა ჩაიბაროს ყრილობას ანგარიში იმის შესახებ, თუ რა შუშაობას ეწევიან თავიანთ უბნებზე, როგორ ასრულებენ დაკისრებულ სამსახურებრივ მოვალეობას. საპრობლემო ჯგუფების ჩამოყალიბება კი სწორედ რომ საოცახოდ უზრუნველყოფს ასეთ მიდგომას. ამ თვალსაზრისით დიდი შუშაობა მოიწევს ცენტრალური კომიტეტის ყველა განყოფილებას და განსაკუთრებით ორგანიზაციულ-პარტიული შუშაობის განყოფილებას.

ყრილობისწინა პერიოდი უნდა გამდეს ყველა პარტიული ორგანიზაციის და განსაკუთრებით ჩვენი პარტიის პირველადი რგოლების აქტიურობის შემდგომი ზრდის ხანა. უფროსნეს ყოველისა, საჭიროა რაც შეიძლება უკეთ შევასახოთ ხორცი პირველადს პარტორგანიზაციათა მდივნების რესპუბლიკური კრებების რეკომენდაციებს, რათა ყოველნაირად შევიწყოთ ხელი კომუნისტთა შრომითი და პოლიტიკური აქტიურობის ზრდას. ამასთან თითოეულმა უნდა ქკითხოს საკუთარ თავს: ყველაფერი იღონე მან, ყველაფერი იღონე მისმა თანამშრომელმა ამხანაგებმა პარტიის გადაწყვეტილებათა შესასრულებლად, ყველამ გამოიყენა არსებული რეზერვები და შესაძლებლანი, ყოველთვის დგანან იმ ნდობის მოწოდების სიმაღლეზე, რომელსაც მათ პარტია უწევს? თვითკონტროლი, ანგარიშგება, რომ თქვის, კონტროლის უმაღლესი და ყველაზე სრულქნილი ფორმაა, ხოლო პარტიის გადაწყვეტილებათა წარმატებული რეალიზაცია — ჩვენი პარტიის პოლიტიკური ავტორიტეტის ზრდის საუკეთესო საფუძველი.

კომუნისტური პარტიის ყრილობა პარტიოდენ საერთო-პარტიული კი არა, საერთო-პოლიტიკური, საერთოსახელმწიფოებრივი მოვლენაც არის. ამიტომ მის სამზადისსა და მოწყობაში ყველაზე აქტიურ მონაწილეობას უნდა იღებდნენ სახელმწიფო, სამეურნეო, პროფკავშირული, კომკავშირული ორგანოები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები. საბოლოო ანგარიშით, პარტია თავის კურსს ახორციელებს ამ ორგანიზაციებში მომუშავე კომუნისტთა მეშვეობით.

მაგალითად, სოლიდურ შუშაობას ეწევიან რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო და მინისტრთა საბჭო. განსაკუთრებით დემოკრატიზმის გაფართოებას, დეპუტატთა ფორმირების გაკქტიურებას, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების როლის ამაღლებას, მართვის ტერიტორიული საფუძვლების გაძლიერებისათვის და ა. შ. მაგრამ ნორც ის დაგავიწყდეთ, რომ ზოგიერთი ადგილობრივი საბჭოს საქმიანობა ყოველთვის როდი აკმაყოფილებს პარტიის თანამედროვე მოთხოვნებს.

ეფექტრობ, ცენტრალური კომიტეტის შესაბამისი განყოფილებების, რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, მინისტრთა საბჭოს თანამშრომელი ამხანაგები დამეთანხმებიან ამაში. და სავსებით სწორია, რომ ისინი პირიქით გაამეორონ საყრილობო პერიოდში ადგილობრივ საბჭოებად შუშაობა, რეგულარულად მოისმინონ მათი ანგარიშგება, უფრო ხშირად მოაწყონ დეპუტატებისა და საბჭოთა მუშაკების შეხვედრები მოსახლეობასთან, მიიღონ მონაწილეობენენ შრომელთა სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მოთხოვნების და ინტერესების შესწავლაში. ჩვენ ვთხოვთ აღრეთვე მინისტრთა საბჭოს საქართველოს საგეგმო კომიტეტისა და სხვა ორგანოების მეშვეობით საქმიანი, კონკრეტული დახმარება გაუწიოს შრომელთა კოლექტივებს, სამინისტროებსა და უწყებებს, რომლებსაც სიძნელეები აქვთ წლიური და ხუთწლიანი გეგმების შესრულებაში, საგნობრივად იმუშაონ ასეთ ორგანიზაციებთან.

ყრილობის სამზადისი ღვიძლი საქმეა ჩვენი პროფკავშირებისა, რომლებიც მოწოდებული არიან ამ პერიოდში ფართოდ გაიაზოონ სოციალისტური შეჯიბრება და წარმართონ იგი იმ ვარაუდით, რომ ქვაკუთხედად დადგეს მთელი რესპუბლიკის ინტერესები, რომ ყოველი კოლექტივი იღებდეს მონაწილეობას რესპუბლიკაში ხუთწლიანის გეგმის შესასრულებლად. სოციალისტური შეჯიბრება თვითმმართველობის ერთ-ერთი ფორმაა. შეჯიბრება პროცესში გამართულს უფრო აქტიურად შეეამოწმოთ შრომის ორგანიზაციისა და სტიმულირების ახალი ფორმები და მეთოდები, ყოველნაირად განვამტკიცოთ შრომისა და წარმოების დისციპლინა.

სერიოზული ამოცანები დგას კომკავშირის წინაშე. მთავარია, ახალგაზრდობის საყრილობო ინიციატივები ემყარებოდეს მაღალ ზნეობრივ საფუძველს, ჭარნიტის ალმზრდელობითი დატვირთვა. ამისათვის კი აუცილებელია ძირფესვიანად აღმოვფხვრათ ფორმალიზმის გამოვლინებანი, წავაბალისოთ ყოველი ახალგაზრდის, ქალაქელის, ჯაბუკის, ყმაწვილის კონკრეტული, რეალური წვლილი.

ყრილობის მასალებში დაკონკრეტებულ გამოხატულებას ჰპოვებს მართვა-გამგეობის ყველა ორგანოს საქმიანობა. მაგრამ უნდა დავიწყოთ, რაღა ოქმა უნდა, ეკონომიკით. სწორედ ეკონომიკა თითოეული კომუნისტის, ყველა შრომელის უპირველესი საზრუნავი. აპრილის პლენუმმა მკაფიოდ ჩამოაყალიბა ის დებულება, რომ საბჭოთა საზოგადოების განვითარებას გადაწყვეტილად განაახლებენ ეკონომიკაში მომხდარი ფუნდამენტური ძვრები, მისი გადაყვანა ინტენსიური ზრდის რელსებზე, ეფექტიანობის ყოველმხრივი ამაღლება. სწორედ ამ პოზიციებიდან უნდა ვაფასებდეთ სახალხო მეურნეობის მდგომარეობას, ხაზგასმით აღნიშნა ამხანაგმა მ. ს. გორბაჩოვმა, და განსაზღვრავდეთ სამერმისო ამოცანებს.

და სწორედ ამიტომ ჩვენ სერიოზულ მნიშვნელობას ვანიჭებთ რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის განვითარების ოთხი თვის შედეგებს.

მთლიანად, ძირითადი მაჩვენებლები იმედის მომცემია. მრეწველობამ გამოუშვა თითქმის 68 მილიონი მანეთის დამატებითი პროდუქცია და 5,6 პროცენტით გადაამეტა გასული წლის შესაბამისი პერიოდის დონეს. შარშანდელი ეადების გასწრებით მიმდინარეობს საგაზაფხულო კულტურების თესვა. მეტია დამზადებული ორკესი, რძე, ყვერცხი, ძლიერდება კაპიტალური მშენებლობის ტემპი. სტაბილიზებული გახდა ტრანსპორტის შუშაობა. გადიდდა საკალო საქონლობრივნეული და ბოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების მოცულობა.

სრულდება შრომის ნაყოფიერების ზეგეგმითი ზრდისა და პროდუქციის თვითღირებულების დამატებითი შემცირების ვალდებულებანი, გადაჭარბებით ხორციელდება ხარისხის უმაღლესი კატეგორიის პროდუქციის გამოშვების დაკალება.

წარმოების ყოველმხრივი ინტენსიფიკაცია, მისი ეფექტიანობის ზრდა — ეს არის გრძელვადიანი, სტრატეგიული ამოცანაც და ეკონომიკის განვითარების გადაუდებელი საკითხიც, მომავალი წლის წარმატებული დამთავრების ძირითადი რეზერვი. 1985 წლის გეგმა კი, როგორც სკკპ ცენტრალური კომიტეტის აპრილის პლენუმზე აღინიშნა, უნდა შესრულდეს, თანაც — ყოველგვარი კორექტივების შეოტანლად.

ამ დებულებას უფროსად პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ჩვენი რესპუბლიკისათვის. სამეურნეო წარმოების ზრდას მიმდინარე წლისათვის დაგეგმილი ტემპი სრულად ვერ უზრუნველყოფს ხუთწლიანი დავალების რეალიზაციას. ამას ბერდი, როგორც იქით, წლის დამდეგიდან ზოგიერთმა საკადაშორო სამინისტრომ და უწყებამ თავიანთ საქვეუწყებო საწარმოებს წარმოების შემცირებულ მოცულობაზა დავალებანი მიაწოდეს. ეს ეხება ენერგეტიკულ ობიექტებს, რესურსებით უზრუნველყოფას, ბაზრის კონიუნქტურას, სხვა სიძნელეებს, — მთლიანად საკმაოდ შთამბეჭდავი შედეგები გვაქვს მიღწეული სხვა პარამეტრების მიხედვითაც, თუმცა ისინი მაინც ჩამორჩენენ ხუთწლიანი გეგმებისწინებულს.

სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციის საშუალო წლიური მოცულობის ზრდის ტემპის მიხედვით, რომელიც ჩვენში 113,3 პროცენტს შეადგენს, ჩვენ ერთ-ერთი ყველაზე მოწინავე მაჩვენებელი გვაქვს ქვეყანაში. სწორედ იზრდება ხაცალ საქონლეობრივნეა — 124,8 პროცენტი, მოსახლეობის რეალური შემოსავალი — 120,4 პროცენტი. არსებითად დიდდება საერთო-ეკონომიკური პოტენციალი. მთლიანი საზოგადოებრივი პროდუქტის მატება შეადგენს 27,3 პროცენტს, წარმოებული ეროვნული შემოსავლისა — 28,7 პროცენტს.

და მაინც, მოსალოდნელი ჩამორჩენა დაღს დასვამს რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების გრძელვადიანი პროგრამის რეალიზაციას. რესპუბლიკის კომპარტიის ყრილობაზე კარგად უნდა გვიანალიზოთ მთელი ეს ტენდენციები და პროცესები და განვსაზღვროთ გზები, რათა მეთორმეტე ხუთწლიდში ავინაზღაუროთ დაშვებული ხარვეზი, შევინარჩუნოთ ეკონომიკის ზრდის სწრაფი ტემპი.

ამავე დროს **იმ მაჩვენებლების მიხედვითაც,** სადაც ხუთწლიანი გეგმის შესრულების მხრივ მეტ-ნაკლებად სასიკეთო სიტუაცია იქმნება, დიდი ორგანიზატორული შუშაობა მოგვიწევს. მთელი ჩვენი გაანგარიშება ხომ წინასწარია, მათ ხორცი უნდა შევასხათ.

ამ შეიძლება არ დაგვიფიქროს, მაგალითად, იმ გარემოებამ, რომ მანქანათმშენებლობის პროდუქციის ზრდის ტემპი ოთხი წლის შედეგების მიხედვით რესპუბლიკაში 1,5 პუნქტით ჩამორჩა საკონტროლო ციფრებს. ჩვენ მოგვიანია, რომ მანქანათმშენებელებს სავსებით შეუძლიათ შეავსონ ხარვეზი; ამისათვის საკმარისია გეგმის დამატებით გამოუშვან 10—15 მილიონი მანეთის პროდუქცია. სამაგალითოდ **ეს არის,** ამხანაგებო.

მაქსიმალურად უნდა შემცირდეს ჩამორჩენილ საწარმოთა რიცხვი, რომელთა შორის არიან ბაეფრთიანებანი „ავტოტანსფორმატორი" და „საქსოფლმანქანა", ფოთის ელექტრომანქანური გამაძლიერებელთა ქარხანა, თბილისის ფოლად-თუჯსამსხმელო ქარხანა და მთელი რიგი სხვა საწარმოები, მათ შორის ისეთები, რომლებიც ჩაბმული არიან ფართო მასშტაბის საერთო-საკავშირო ექსპერიმენტში.

რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა უნდა გითვალისწინოს შექმნილი მდგომარეობა და დაამუშაოს საკითხი, რომ დამატებითი დავალებანი დაუწესებეს ზოგიერთ მანქანათმშენებელ საწარმოს, მათ შორის ისეთიც, ვინც წარმატებით ირთმევს თავს ხუთწლიან გეგმებს.

ზემონათქვამი ეხება საკავშირო დაქვემდებარების სხვა საწარმოებსაც. კერძოდ, არის შესაძლებლობა რამდენადმე შემცირდეს ჩამორჩენა ბათუმის ნავთობგადამამუშავებელ ქარხანაში, თუ საკავშირო ორგანოებში გადაწყვეს ნავთობის დამატებითი მიწოდების საკითხი. მეუთბოვრად უნდა ვეძებოთ რეზერვები სხვა დარგებში, რისთვისაც მთავარ არგუმენტად გამოგვადგება სკკპ ცენტრალური კომიტეტის აპრილის პლენუმის მითითებანი.

ერთი სიტყვით, პარტიულმა, საბჭოთა, სამეურნეო ორგანოებმა საგანგებო წესები უნდა დაუწესონ საბრეწველო წარმოების ზრდის ტემპს როგორც მთლიანად რესპუბლიკაში, ისე მის ცალკეულ რეგიონებში.

ჩვენ, ამხანაგებო, გაფრთხილებთ, რომ ბევრ ხელმძღვანელს მოუწევს სიტყვასიტყვით ჩაბარონ ანგარიში საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობას იმის შესახებ, თუ რა იღონეს, რათა უზრუნველეყოთ რესპუბლიკის გასვლა დაგეგმილ მიჯნებზე. ყოველი კომუნისტი ხელმძღვანელი ბრალ უნდა იყოს ასეთი სერიოზული, პირფთვნელი სჯა-ბაასისათვის.

II.

ეს არ იცის, რომ იმაზე, თუ რა მარაგნაკეთით დაავამთავრეთ ამ ხუთწლიდს, დიდად არის დამოკიდებული ჩვენი საქმეების მდგომარეობა მომავალში. ამ თვალსაზრისით კი ალოკანა უაღრესად ზუსტად არის დასახული: მეთორმეტე ხუთწლიდს ენერგიული სტარტი უნდა ეკნეს!

ამ მიზნით პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა თეორიულად და პრაქტიკულად შეიმუშავა კონკრეტული კურსი — ფართოდ გამოვიყენოთ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევები, შევიუსტავეთოთ სოციალისტური მეურნეობრივი ფორმები თანამედროვე პირობებსა და მოთხოვნილებებს, მივაღწიოთ სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის არსებითს დაჩქარებას. სხვა გზა უბრალოდ არა გვაქვს, ხაზგასმით აღნიშნა აპრილის პლენუმზე ამხანაგმა მ. ს. გორბაჩოვმა.

პლენუმმა განსაზღვრა ამ სტარტეგიულ ამოცანის რეალიზაციის საკვანძო მიმართულებანი: ეკონომიკის ინტენსიფიკაცია და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარება, მართვისა და დაგეგმვის, სტიმულირების და ინვესტიციური პოლიტიკის გარდაქმნა, ორგანიზებულობისა და დისციპლინის საყოველთაო გაძლიერება, საქმიანობის სტილის ძირეული გაუმჯობესებისა.

უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციათა უკანასკნელი წლების მანძილზე, მას შემდეგ, რაც სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო დადგენილება პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თათბაზე, შეძენილია ამ პრობლემათაგან ბევრის გადაწყვეტის საკმაოდ საგრძნობი გამოცდილება, რომელმაც შეფასება პოვა მთელ რიგ პარტიულ დოკუმენტებიც. ახლა, აპრილის პლენუმის შემდეგ, ამოცანა ის არის, რომ ვიმიკმედოთ უფრო თამამად, ენერგიულად, ფართოდ დაენერგოთ პრაქტიკაში გამომდგარი ეფექტურობენტების შედეგები.

გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება დაგეგმვის საკითხებს, რომლებსაც ამხანაგმა მ. ს. გორბაჩოვმა მართვის სული და გული უწოდა. და შემთხვევითი როდი იყო, რომ რესპუბლიკის უკანასკნელი წლების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ტემპის დაჩქარების პროცესი, უწინარეს ყოვლისა, დაგეგმვისა და მართვის სრულყოფას ეფუძნებოდა.

ბევრი რამ გაკეთდა. ამ თვალსაზრისით ყოველ ხუთწლედს ჰქონდა სპეციფიკური დატვირთვა, იგი წარმართავდა ჩვენს სახალხო მეურნეობას ყველაზე აქტუალური ამოცანების გადასაწყვეტად. ამის შედეგად წარმოების მოცულობის ზრდის ტემპის ცალკეული უმნიშვნელოვანესი მაჩვენებლების უზრუნველყოფისკენ ჩვენ გადავედით მთელი საგინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის გაღრმავებულ ანალიზზე, მოგების, პროდუქციის თვითღირებულების მართვის სისტემის შექმნაზე და ა. შ., ფულის მიმოქცევის გარკვეულ რეგულირებაზე. ასეთი გაზლავთ დაგეგმვის სფეროში ჩვენი ძიების დიაპაზონი.

სწორედ ეს მნიშვნელოვანწილად დაგეგხმარა თანამედროვულად გაგვიტარებინა სტრატეგიული ხაზი — გვიღვაწა, რათა დაგვეძლია რესპუბლიკის შედარებითი ჩამორჩენა საშუალო საკავშირო დონისაგან სოციალურ-ეკონომიკური ზრდის უმნიშვნელოვანესი მაჩვენებლების მიხედვით. დიდი ღონე შეასხეს ამ საქმეში მეთერთმეტე ხუთწლედმა. პრინციპული მნიშვნელობა აქვს იმ ფაქტს, რომ ხუთწლედის დამლევისათვის რესპუბლიკაში მივაღწეთ, ის კი არა, რომ ადგილადვე გადავაჭარბეთ კიდევ ერთ სულ მოსახლეზე განაკვეთებით ეროვნული შემოსავლის წარმოების საშუალო საკავშირო დონეს.

ამასთანავე მთელი რიგი მაჩვენებლების მიხედვით რესპუბლიკა ჯერ კიდევ არსებითად ჩამორჩენა საშუალო საკავშირო დონეს. მაგალითად, მცირეა მრეწველობის ხვედრითი წილი სახალხო მეურნეობის სტრუქტურაში. ამ თვალსაზრისით გასაწევი მუშაობის სირთულე და მოცულობა კიდევ უფრო თვალსაჩინო ხდება, თუ რესპუბლიკის ცალკეულ სოციალურ-ეკონომიკურ მაჩვენებლებს შეეადარებ ქვეყნის მოწინავე რეგიონების დონეს.

საქართველოს რესპუბლიკას ეროვნული შემოსავლის ზრდის ტემპის მიხედვით მეცხრე ადგილი უკავია ქვეყანაში, ხოლო მოხმარების ფონდის ზრდის ტემპის მიხედვით — მეთორმეტე ადგილი. საერთოდ, უფრო დეტალურად არის დასაბუთებული დაგრძელებისა და მოხმარების ფონდების თანაფარდობის საკითხი. უდავოა, წარმოებული ეროვნული შემოსავლის გადამტრება გამოყენებულთან შედარებით ჩვენ კარგად გვახასიათებს. მაგრამ აქაც უნდა განვსაზღვროთ და უზრუნველეყოთ ოპტიმალური პროპორციები.

ვფიქრობ, სწორედ ამ ტენდენციების გათვალისწინებით: ერთი მხრივ, განვითარების სწრაფი ტემპის, ხოლო, მეორე მხრივ, მთელი რიგი დიდმნიშვნელოვანი პოზიციების მიხედვით ჯერ კიდევ არსებული ჩამორჩენის გათვალისწინებით,—უნდა განვსაზღვროთ სწორედ მთავარი მამრთულებანი პერსპექტივისათვის, მოგამზადოთ შესაბამისი მასალები და რეკომენდაციები ყრილობისათვის.

ამავე დროს ნურც ის დაგვავიწყდება, თუ როგორ აქტუალურია რესპუბლიკისათვის საწარმო ძალების ოპტიმალური განლაგების პრობლემა. საქმე იმაში ცალკეული რეგიონების, უწინარეს ყოველისა, მთის რაიონების დაწინაურებაში.

ამ საკითხებს არ ვაკლებთ ყურადღებას. მიღებულია 20-ზე მეტი სპეციალური დადგენილება. მეათე და მეთერთმეტე ხუთწლედების მანძილზე რესპუბლიკის მთისა და მთისწინეთის რაიონებში ზარდაფა 35 ფაილი, რომლებიც 83 მილიონი მანეთის პროდუქციას უშვებენ.

მაგრამ ეს ტემპიც სრულიად არასაკმარისად მიგვაჩნია. რაც მთავარია, დროა ცალკეული, თუნდაც დიდი გადაწყვეტებიდან ვადაგადეთ ასეთი რეგიონების უპირატესი განვითარების სისტემურ, კომპლექსურ დაგეგმვაზე.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მოითხოვა უზრუნველეყოთ მომავალი წლისა და მთლიანად მეთორმეტე ხუთწლედის გეგმის ხარისხოვანი დამუშავება. დაგეგმვის ხარისხის საკითხი ღღეს, ეაცმა რომ თქვას, ყველაზე აქტუალურია. ეს ეიცით საკუთარი, როგორც პოზიტიური, ისე უარყოფითი გამოცდილებით.

იმისათვის, რომ ენერგიულად შეეფიდეთ მეთორმეტე ხუთწლედს, საჭიროა სწორედ ახლა, მოსამზადებელ პერიოდში, გამოვიტანოთ პრინციპული დასკვნები შეცდომებიდან, რომლებიც მეცხრე, მეთე, მეთერთმეტე ხუთწლიანი გეგმების შედეგნისას მოგვდიოდა. არადა, ხარვეზები, ამხანაგებო, მრავლად გვქონდა.

ამიტომ საჭიროა კარგად გავაანალიზოთ, გავითვალისწინოთ მთელი ჩვენი პრაქტიკა, მათ შორის შეძენილი მნიშვნელოვანი პოზიტიური გამოცდილებაც რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების მეთორმეტე ხუთწლედისა და უფროო შორეული პერსპექტივის პროგრამის შემუშავებისას.

აქ, უწინარეს ყოველისა, გვმართებს სწორად განვსაზღვროთ დაგეგმვის დარგში ჩვენი იდეიოლოგიის არსი. ზემოალნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენი საგეგმო პოლიტიკა მეთორმეტე ხუთწლედში მიზნად უნდა ისახავდეს იმას, რომ უმნიშვნელოვანესი პოზიციების მიხედვით საშუალო საკავშირო დონეესთან შედარებით ჩამორჩენილ სამოლოო დაძლევის ეკალობაზე არა მარტო ცალკეულ შრომელთა კოლექტივებს, არამედ რესპუბლიკის მთელ სახალხო მეურნეობასაც მიზნად დაეფესახოთ მიაღწიონ ჭეეეულის ყველაზე მაღალგანვითარებული რეგიონების დონეს, საუკეთესო მაჩვენებლებს ყოველ დარგობრივ კომპლექსში. ეს მთავარი ამოცანაა, და სწორედ ასეთი სულისკვეთებით უნდა ეიმზადოთ ყრილობისათვის.

განა ეოტაას მიაღწიეს ამ მხრივ თბილისელმა ავიამშენებლებმა, როდესაც გამოიჩინეს ინიციატივა „ყოველი საწარმო დარგში, ქვეყანაში საუკეთესო უნდა გახდეს!"? განა რაღაცერი არ არის ასეთი მიდგომა, ეთქვათ, მადნეულის სამთომამდიდრებელი კომბინატის მიერ, მთელი რიგი მანქანათმშენებელი ქარხნებისა და გაერთიანებების, მსუბუქი და კვების მრეწველობის ზოგიერთი საწარმოს კოლექტივებისათვის და ა. შ.? ვფიქრობ, რომ სავსებით რეალურია. ჯერ კიდევ ეოტა ხნის წინათ, ხუთი-ექვსი წლის წინათ, ავიამშენებლებიც. მადნეულელებიც სერიოზულად ჩამორჩებოდნენ საშალაო შუშაობის მაჩვენებლებს, ახლა კი გადიან მოწინავე პოზიციებზე.

ამავე დროს მიგვაჩნია, რომ მეთორმეტე ხუთწლედი სანიმუშო უნდა გახდეს თვით დაგეგმვის, გეგმის შედგენის მეთოდიკის თვალსაზრისით. ეს ეხება არა მარტო რესპუბლიკურ ორგანოებს, არამედ ადგილობრივ საგეგმო კომისიებსაც.

სწორედ ამ საფუძველზე უნდა ვამყარებდეთ მთელ ჩვენს წინადადებებს, რომლებიც ეხება საქართველოს სსრ ეკონომიკური და სოციალური განვითარების 1986-1990 წლებისა და 2000 წლამდე პერიოდის ძირითად მიმართულებებს.

III.

მეთორმეტე ხუთწლედის ძირითად მიმართულებათა კონკრეტული პარამეტრები ახლა შემუშავების სტადიაშია. ისინი კიდევ დაზუსტდები XXVII ყრილობამდე. ამიტომ არ უნდა იყოს საკმარა ციფრისა და გაანგარიშების მოყვანა.

ამასთანავე, ჩვენ ზუსტად უნდა გავერკვეთ სახალხო მეურნეობის ცალკეული დარგებისა და სფეროების განვითარების ძირითად ტენდენციებსა და მიმართულებებში, რათა ყრილობაზე წარვდგეთ მათი განვითარების ღრმად მოფიქრებული პროგრამით.

ინტენსიფიკაციისაკენ ძირეული შემობრუნება გულისხმობს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ინტენსიურ დაჩქარებას, ხელშემწყობი პირობების შექმნას მეცნიერების უკანასკნელი მიღწევებისა და მოწინავე გამოცდილების დასანერგავად. ეკონომიკურ კომიტეტის აპრილის პლენუმმა ეს პრობლემა პრინციპულად ახალ სიმაღლეზე დააყენა. მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის კარდინალური დაჩქარება ახლა პარტიამ წინა პლანზე წამოსწია.

უკანასკნელ წლებში, განსაკუთრებით საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის შემდეგ ჩვენ გაცილებით უფრო საგნობრივად ვმუშაობთ მეცნიერული კვლევის ეფექტიანობის საკითხებზე, მათი შედეგების გამოყენებაზე სახალხო მეურნეობაში, არსებითად ავამოღეთ მეცნიერებაში პარტიული ხელმძღვანელობის დონე, გვიდია ერეთ მართვის შესაბამისი ორგანოების —მეცნიერებათა აკადემიის, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის როლი და პასუხისმგებლობა. დაიხვეწა სოფლის მეურნეობის, მშენებლობის, მედიცინის მეცნიერების მართვა, მიმდინარეობს წარმოებასთან მეცნიერების ინტეგრაციის არატრადიციული ფორმების აქტიური ძიება. ეფექტანად მოქმედებს მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის რესპუბლიკური საკოორდინაციო საბჭო.

მართვის რეგიონალური ასპექტების ზოგადი განვითარების ფორგლებში იხვეწება მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ტერიტორიული მართვა.

განსაკუთრებით ნაშნადობლივია, რომ ძირფესვიანად შეიცვალა პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო ხელმძღვანელების თვითდამოკიდებულება მეცნიერულ-ტექნიკური მიღწევებისადმი. კონკრეტულად ამ გარემოებამ დადებითი გავლენა მოახდინა მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარების გეგმების შესრულებაზე. ხუთწლედის მანძილზე სიახლეთა დანერგვის ეკონომიკური ეფექტი გაორკეცდა, ხოლო 1975 წელთან შედარებით — ერთისამად გაიზარდა. განსაკუთრებით გვაბარებს, რომ ეს ტენდენცია დამახასიათებელია აკადემიის ინსტიტუტებისათვის.

და მაინც, რეზერვები აქ ეეშმარიტად ამოუწურავია, უწინარეს ყოველისა, ისევ და ისევ დაგეგმვის დარგში.

მაინც, როგორი უნდა იყოს მაღალხარისხოვანი გეგმა ახალი ტექნიკის მიხედვით? ცხადია, რომ იგი წარმოებას მიზნად უნდა უსახავდეს მიაღწიოს ყველაზე მაღალ საბოლოო შედეგებს შრომის ნაყოფიერების, პროდუქციის ხარისხის, ფონდეუტვების, ნედლეულის, ენერგიისა და მასალის ეკონომიის მიხედვით. ამისათვის გეგმით უნდა გავითვალისწინოთ ყველაზე პროგრესული ტექნოლოგიის დანერგვა. ტექნოლოგია დღეს საკვანო საკითხი, სფეციალური საფუძველი. ყოველმა გაერთიანებამ, ყოველმა საწარმომ უნდა იგრძნოს, რომ იგი ამ დარგში დიდი მასშტაბის ღონისძიებათა განუხორციელებლად ვერ გადაწყვეტს მეთორმეტე ხუთწლედის ამოცანებს.

რესპუბლიკაში შემუშავებულია მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის 1986-2005 წლების კომპლექსური პროგრამა. მისი დაფუძნია და დაკონკრეტების დროს, ისევე როგორც მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარების გეგმების შედგენისას, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ საკრონა უფრო ფართოდ გამოვიყენოთ პროგრესული ტექნოლოგიები, გამოოვლითი ტექნიკა და ელექტრონეა, მოკნილი ავტომატიზებული საწარმოო სისტემები, ჭკვეთრად შეეამციროთ მასალოტევადობა და გავზარდოთ პროდუქციის მეცნიერებათტევადობა. მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, სახშენისა და მეცნიერებათა აკადემიის, სამინისტროებისა და უწყებების ამოცანაა ეიყვანონ ახალი ხუთწლედის რესპუბლიკური მიზნობრივი მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრამები ისეთ დონედ, რომ მათ კონკრეტული უკუგება მოჰქონდეთ წარმოებაში. ერთი სიტყვით, ამხანაგებო, ჩვენი მეცნიერულ-ტექნიკური გეგმები და პროგრამები უფრო სრულყოფილი, პროგრესული უნდა გაეხადოთ.

იმისათვის, რომ ასე სიტყვით, არამედ საქმით გადავაქციოთ რესპუბლიკა მეცნიერულ-ტექნიკურ მიღწევათა დაერგვის პოლიგონად, საჭიროა მნიშვნელოვნად ავამაღოთ შრომის ფონდშეიარაღება და ენერგოშეიარაღება, გაუბრალოთ პროგრესულ სახეობათა მანქანა-მოწყობილობის ხვედრითი წილი.

აბა, რა ტექნოლოგიურ დონეზე შეიძლება ლაპარაკი, თუ მანქანათმშენებლობაშიც კი ავტომატური და ნახევრადავტომატური ჩარხების წილი ჩვენში 12 პროცენტს არ აღემატება, რიცხველი პროგრამული მართვის ჩარხების წილი ოთხ პროცენტს შეადგენს, ხოლო ავტომატურ ხაზებში შემავალი ლითონსაჭრელი ჩარხებისა — სულ ორი პროცენტია? მატულობს მრეწველობის ძირითადი ფონდების ცვეთადობა. თუ 1980 წელს საშუალად წლის მანძილზე განაახლდა მანქანა-მოწყობილობის 15,3 პროცენტი, 1983 წელს ამ ციფრმა მხოლოდ 13,3 პროცენტი შეადგინა. მიმდინარე ხუთწლედში მანქანა-მოწყობილობის ყმაწვილდან გამოსული ფაქტობრივი საშუალო წლოვნი. მაჩვენებელი ნორმატიულზე თითქმის 1,6-ჯერ ნაკლებია. მარტო მანქანათმშენებლობის საწარმოებში მესამეზე მეტი მოწყობილობის სამსახურის ვადა 15 წელს სჭარბობს.

აი, რატომ არის ჩვენი რესპუბლიკისათვის განსაკუთრებით აქტუალური სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის მითითება იმის თაობაზე, რომ საჭიროა არსებითად ამაღლდეს მოწყობილობის გამოკეთის კოეფიციენტი.

ბუნებრივია, ამ საქმეში გადამწყვეტი როლი ეკუდა მანქანათმშენებლობას ეკუთვნის. როგორც ამხანაგმა მ. ს. გორბაჩოვმა თქვა, მის განვითარებას პრიორიტეტული ხასიათი უნდა მივანიჭოთ. ეს ცენტრალური კომიტეტის აპრილის პლენუმის პრინციპული მითითებაა.

მეთორმეტე ხუთწლედში გაიზრდება მანქანათმშენებლობისა და ლითონდამუშავების წილი რესპუბლიკის სამეურნეო წარმოების საერთო მოცულობაში. ეს მოითხოვს განსაკუთრებულ ყურადღებას დარგის მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის გაძლიერებისადმი. როდესაც საწარმოთა რეკონსტრუქციისა და ტექნიკური განახლების საკითხებზე ვმუშაობთ, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაპყროთ მაღალეფექტიანი ტექნოლოგიური. პროცესების ათვისებას, დიდმწარმოებლური მოწყობილობის დანერგვას, შესაფერი კონსტრუქციების, ზუსტი ტვიფრვის გამოყენების სფეროს გაფართოებას და ა. შ.

ეს საკითხები უნდა ისახოს რესპუბლიკისა და შესაბამისი საკადშორო სამინისტროების ერთობლივ ორმხრივ ღონისძიებში. არ იქნება ეურეგო, თუ მინისტრთა საბჭო სახელმწი

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1985 წლის აპრილის პლენუმის შედეგები და სკკპ XXVII ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობისათვის რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მზადების ამოცანები

(გაგრძელება)

საბოლოო ანგარიშით, იმ დასკვნამდე მივდიოთ, რომ აუცილებელია სერიოზულად გაუმჯობესდეს მართვა, საერთოდ სამეურნეო მექანიზმი. ეს ეკონომიკური ცხოვრების ყველა სფეროს ეხება. ეს პოლიტიკური, ეთიკიდან იგი განვითარებული სოციალიზმის ეტაპზე წარმოებით ურთიერთობის საერთო სრულყოფის კალაპოტში მოქცეული.

ბეერი რამ გვაქვს განსაზოგადებელი საქართველოს კომპარტიის ყრილობაზე. ერთობ სოლიდური გამოცდილება დაგვიგროვდა. ეს საკითხები სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პარიზის პლენუმსაც მოვახსენეთ. ჩვენი მმართველობათი ექსპერიმენტები და სიახლეები სწორედ იმას ისახავს მიზნად, რომ თავი დავაღწიოთ ყველაგანულ, უხეირო ინსტრუქციების ტყვეობას, რომ, როგორც პლენუმმა მოითხოვა, კეთილად გავაკეთოთ ცენტრალიზებული საწყისი სტრატეგიულ ამოცანების გადაწყვეტაში და იმავდროულად გაუზარდოთ რესპუბლიკური და ადგილობრივი ორგანოების პასუხისმგებლობა სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის მართვაში. ერთი სიტყვით, ჩვენი მთავარი მიზანია ოპტიმალურად შეეფხვნოთ ერთმანეთს ცენტრალიზებული და ტერიტორიული საწყისები და მართვაში, დავძლიოთ კუთხური და უწყებრივი ტენდენციები, დავიცვათ სახელმწიფო ინტერესები. ესე იგი დავამკვიდროთ და განვავითაროთ დემოკრატიული ცენტრალიზმის პრინციპები სახალხო მეურნეობის მართვაში.

ჩვენმა მმართველობითმა სიახლეებმა ყველაზე დასრულებული სახე ბოლს აგროსამრეწველო კომპლექსის სფეროში. ჩვენ არ დავჯერდით მხოლოდ რაიონულ აგროსამრეწველო გაერთიანებათა შექმნას და გადავდგით შემდეგი ნაბიჯიც— გავაერთიანეთ სამი რესპუბლიკური სამინისტროო და უწყება ერთიან სახელმწიფო სასოფლო-სამეურნეო წარმოების კომიტეტად, რითაც შევქმენით მეურნეობრიობისა და მართვის მთლიანი სისტემა.

ამან განაპირობა საგრძნობი ძვრები სასურსათო პროგრამის რეალიზაციაში. საერთო-საკავშირო ფონდში გაგზავნილია 3,2-ჯერ მეტი ციტრუსი, 1,8-ჯერ მეტი ხილი და 1,2-ჯერ მეტი ბოსტნეული და კარტოფელი. გაცილებით უკეთ კმაყოფილდება რესპუბლიკის მოსახლეობის მოთხოვნილება სასურსათო პროდუქტებზე. და ყოველივე ეს — ამნაირი უმძიმესი პირობებში!

მაგრამ განა შეგვიძია დავსაკვნალ, რომ მართვის შექმნილი სისტემა ოპტიმალურად გამოიყენება? სამწუხაროდ, არა. აქ მიზეზები ბევრია — სუბიექტური და ობიექტური. ისინი არაერთგზის აღგვნიშნავს, მაგრამ ათთგან ძირითადი გახლავთ სოფლად შექმნილი პოტენციალის არასაკმარისი გამოყენება. ეს ეწერნარეს ყოველისა ეხება მიწას, მატერიალურ-ფინანსურ სახსრებს, მექანიზაციას, მელიორაციას, ქიმიზაციას. დაბალია ზოგიერთი სასოფლო-სამეურნეო კულტურის მოსავლიანობის დონე, მცირეა პირუტყვის პროდუქტიულობა, დიდია წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულება.

დღეს, როდესაც საქმე ეხება სამეურნეო წლის, მთლიანად ხუთწლედის წარმატებით დამთავრებას, მე მგონი, ზეიმია დავუსახოთ სოფლის მშრომელებს ამოცანა— ერთხელ კიდევ გადასინჯონ თითოეული ბრიგადის, ფერმის, ყოველი კოლმეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის შესაძლებლობანი და მიალწონ პროდუქციის წარმოების ზრდას 0,5-1 პროცენტით, დამზადებისას — 1-2 პროცენტით, შეამცირონ დანაკარგები 3-5 პროცენტით. ეს სავსებით რეალური ციფრია. სპეციალ, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტმა, ხილმოსტეულის მეურნეობის სამინისტრომ, რაიონულმა აგროსამრეწველო გაერთიანებებმა ორი კვირის ვადაში მოამზადონ საჭირო მასალები და სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტთან ერთად შეიტანონ შესაბამისი წინადადებანი რესპუბლიკის დირექტიულ ორგანოებში.

ახლა სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში კონტროლზეა აყვანილი საკვებწარმოების საკითხები, და არა მარტო სოფლის მეურნეობისა და კვების მრეწველობის განყოფილებაში, არამედ აგრეთვე ორგანიზაციულ-პარტიული მუშაობისა და იდეოლოგიურ განყოფილებებშიც.

ამასთანავე ეხსომებათ, რომ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XVIII პლენუმზე 1975 წელს ჩვენ საკვებწარმოებას ნომერ პირველი პრობლემა ვუწოდეთ. იგი დღესაც ასევე აქტუალურია. ეს ფაქტი საკვების წარმოება რესპუბლიკაში გაიზარდა 36,4 პროცენტით, მათ შორის თიბვისა — 56, სენაჟისა — 50,4 და სილოსისა — 47,4 პროცენტით. ამის მეოხებით გარკვეულ დადებითს მაჩვენებლებს მივაღწიეთ მეცხოველეობის განვითარებაში, მათ შორის ის მან ზამთარსაც. ამოცანა ის არის, რომ არათუ არ შეეასუსტოთ, არამედ "მნიშვნელოვნად გავაძლიროთ კიდევ უფრაფლეთ ამ პრობლემებისადმი.

ზოგს საკვებწარმოება სეზონური სამუშაო ჰგონია. ეს აბსოლუტურად მცდარი აზრია. ამ სამუშაოს მთელი წლის მანძილზე უნდა ეეწეოდეთ, ტექნიკის მომზადებით დაწყებული და საკვების დამზადება-შენახვით დამთავრებული.

უნდა მოგახსენოთ, რომ ჩვენ მთლად ვერ გვაკმაყოფილებს საკვები კულტურების თესვის დაგეგმა. ზოგიერთი რეგიონი სერიოზულად ჩამორჩება. განსაკუთრებით ორგანიზებულად გვმართებს მოვაწყოთ საკვების აღების კამპანია. უკეთ გამოვიყენოთ ტექნიკა, შევქმნათ მთიბავთა სპეციალური ბრიგადები მოსწავლეებისა და სტუდენტებისაგან, გამოვიყენოთ მატერიალური და მორალური სტიმულირების პროგრესული ფორმები. დასამზადებელი საკვების ხარისხს ყველამ უნდა ვადევნოთ თვალი, მაგრამ ყოველდღიურ კონტროლს ჩვენ რესპუბლიკის სახალხო კონტროლის კომიტეტს ვავალებთ. ჩვენ ვთხოვთ რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს ოპერატიულად დასახოს ღონისძიებანი მესხეთ-ჯავახეთის რაიონებისათვის ავიაქიმსატანსპორტი დახმარების გასაწევად.

საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის დავალებით სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტმა დაამთავრა თითოეული რაიონის მიხედვით საკვების ბალანსების შედგენა და განხილვა. პარტიული კომიტეტების პირველმა მდივნებმა, რაონულ აგროსამრეწველო გაერთიანებათა თავმჯდომარეებმა პირადად უნდა განიხილონ ისინი და უახლოეს დღეებში უზრუნველყონ მათი დაგზავნა კოლმეურნეობებამდე და საბჭოთა მეურნეობებისათვის.

ეს, რაც შეეხება ოპერატიულ საკითხებს. ხოლო თუ ამ სფეროს ფართო პარტიული, სახელმწიფო პოზიციებიდან მიეთდგმნთ, ეტყვა არ იწევვეს, რომ რესპუბლიკის აგროსამრეწველო კომპლექსის მართვას შემდგომი სრულყოფა სჭირდება.

ეს ეხება ყოველივა აუცილებელია უკეთ, უფრო ორგანულად მოეწყოს აგროსამრეწველო კომპლექსის სტრუქტურას ხილმოსტეულის მეურნეობის სამინისტრო. უფრო შეთანხმებული მოქმედება მართვაში დამზადების სამინისტროს, სხვა სამინისტროებსა და უწყებებს, რომლებიც აგროსამრეწველო ინტეგრაციასთან არიან წილნაყარნი, მათ შორის ეკეკავშირსაც.

და ბოლოს, ზამთაყენა რა მოთხოვნა — გავაძლიროთ მუშაობა სასურსათო პროგრამის შესასრულებლად, ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა ტაუიელად როდი მოგვიწოდა შევავსოთ იგი სერიოზული ღონისძიებებით, რათა განვავითაროთ აგროსამრეწველო კომპლექსის გადამამუშავებელი დარგები, მივუახლოოთ მათი საწარმოები კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს. ამ მიზნისათვის ჩვენ ჯერ არ მიგვიღწევია. აქ ჯერაც არ იგრძნობა ერთიანი მიდგომა, თავს იჩენს დისპროპორცია დამზადებასა და გადამამუშავებელ სიმძლავრეებს შორის.

ვინა დაგეგმვისა და მართვის სერიოზულ ხარვეზებს არ მოწმობს წარმოების დაბალი დონეც გადამამუშავებელი მრეწველობის ბევრ საწარმოში? მათი უმმაღლესობა აღუპრავილია მორალურად და ფიზიკურად მძიმეელებული მოწყობილობით. ჩვენ არც ტექნიკური განახლების ტემპი გვაკმაყოფილებს. უმნიშვნელოვანეს სახეობათა მოწყობილობაზე მოთხოვნილება მხოლოდ 60 პროცენტით კმაყოფილდება. ცუდი მოწყობილობით ვარგა პროდუქციის ხომ ვერ მიიღებ.

ჩვენ ეთხოვეთ ამხ. ჯ. ი. პატიაშვილსა და ამხ. გ. ა. ანდრონიკაშვილს განიხილონ საქმის ვითარება და განსაკუთრებული კონტროლი დაუწესონ მუშაობის მიმდინარეობას აგროსამრეწველო კომპლექსის მრეწველობის ყველა ასამოქმედებელ მშენებლობაზე, აგრეთვე შეიმუშაონ საჭირო ღონისძიებანი, რათა მეთორმეტე ხუთწლედში გაუმჯობესდეს კვების დარგების საწარმოთა მშენებლობისა და რეკონსტრუქციის ორგანიზაცია.

თუმცა, გასაუმჯობესებელია იმ დარგების მართვაც, რომლებიც უშუალოდ ესახლებიან სოფლის მეურნეობას, კერძოდ, მელიორაციის და განსაკუთრებით — სამელიორაციო მშენებლობისა. სოფლის მეურნეობის ინტენსიფიკაცია უშუალოდ არის დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ დაეძლევთ მთელ რიგ პრობლემებს სამელიორაციო ნაგებობათა დაპროექტებასა და მშენებლობაში, შეექმნით აქ კვალიფიციურ სანენირო სამსახურს.

და ბოლოს, აგროსამრეწველო კომპლექსის მართვის შემდგომი სრულყოფა მიზნად უნდა ისახავდეს თვით სოფლის მეურნეობის ორმავლობას. კერძოდ, უნდა შევარჩიოთ ქმედითი ეკონომიკური ბერკეტები სოფლის მოსახლეობის პირად დამზმარე მეურნეობებში პროდუქციის წარმოების რეგულირებისათვის.

ჩვენ მეთორმეტე ხუთწლედისთვისაც უნდა შეეიმუშაოთ ზუსტი სტრატეგია, ამასთან, კვლევინდებულად ვიხელმძღვანელოთ იმით, რომ საჭიროა განუხრელად ვზარდოთ რესპუბლიკის წელილი სურსათითა და სასოფლო-სამეურნეო ნედლეულით ქვეყნის უზრუნველყოფაში, რისთვისაც კიდევ უფრო უნდა გავადიდოთ ჩაის, ციტრუსის, ბალის, ბოსტნეულის, საალრეო კარტოფილის, თამბაქოსა და საართო საკავშირო სპეციალიზაციის სხვა. პროდუქტების წარმოება, აგრეთვე მაქსიმალურად გავზარდოთ ხორცის, რძისა და მეცხოველეობის სხვა იმ პროდუქტების წარმოების მოცულობა, რომლებიც "დიდმნიშვნელოვან როლს ასრულებენ საქართველოს სსრ სასურსათო ბალანსის ფორმირებაში.

ახლა, როდესაც რესპუბლიკაში აგროსამრეწველო კომპლექსის მართვის ექსპერიმენტი ცდის ფარგლებს გასცილდა და გამოიცდილებად იქცა, უნდა ვეძებთ დარგთშორისი ურთიერთობის, მისი ეკონომიკური საფუძვლების განმტკიცებისა და სრულყოფის გზები. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებას, რომლის შესაბამისადაც დაამტკიცა ქვეყნის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა საქართველოს სს რესპუბლიკაში სოფლის მეურნეობის განვითარების დაგეგმვის შემოღგომა სრულყოფის ექსპერიმენტის 1985-1988 წლებში განხორციელების პირობები. ეს ძალზე მნიშვნელოვანი ახალი ექსპერიმენტია. მისი არსია გაძლიერდეს სამეურნეო მექანიზმის ზემოქმედება წარმოების ეფექტიანობის ზრდასა და მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესებაზე. ეფექრმ, ამ გადაწყვეტილების რეალიზაცია ლოგიკური განგრძობა გახდება მთელი ჩვენი მუშაობისა, რომელსაც ვეწევით აგროსამრეწველო კომპლექსის მართვის სრულყოფისა და მისი დაგეგმვის გაუმჯობესებისთვის.

უმნიშვნელოვანეს სოციალურ პრობლემათა წყებაში სასურსათო პროგრამას მჭიდროდ უკავშირდება სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებისა და მომსახურების სფეროს განვითარების კომპლექსური პროგრამა.

მოცემული სფეროს ნამდვილად კომპლექსური მართვა ჩვენ არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ დავიწყეთ და ძისი დაწესებისთანავე დავრწმუნდით, რომ აქაც სერიოზული გარღვევნა, გუთმოგვნე ძიება ყოფილა საჭირო. აუცილებელია არსებითად დაიხვეწოს დაგეგმვის, ფასწარმოქმნის სისტემა, უკეთ იქნეს გამოყენებული წარმოების რეგულირების ეკონომიკური ბერკეტები.

უკანასკნელ ხანს ზშირად ამბობენ, სახალხო მოხმარების საქონლის გამოშვებაში „ფაქტისმერი" დაგეგმვა სერიოზული დაბრკოლებაო. ზოგჯერ ბაზარი ძვირადღირებული ნაწარმით არის გავსებული, მრეწველობას კი ხელი ვერ აუღია ძის წარმოებაზე, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში არ ექნება ზრდის ტემპი, ვერ შეასრულებს გეგმას. აქ საჭიროა კარდინალური გადაწყვეტება, რომლებიც, ერთი მხრივ, ხელს შეუწყობს საგეგმო პროპორციების განსაზღვრაში თვით საწარმოთა უფლებების გაფართოებას, და, მეორე მხრივ, წარმართავს წარმოებას რეალური მოთხოვნილების, სავაჭრო ორგანიზაციათა განაცხადების დასაკმაყოფილებლად. ასეთი ძიება ქვეყანაში უკვე იწყება და რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა დაინტერესებულ სამინისტროებთან და უწყებებთან ერთად აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოს მასში, შეიმუშაოს შესაბამისი წინადადებები, გადადოს მომთხოვნელობა.

ნაკლები მნიშვნელოვანია ოდენ ფასწარმოქმნის უფრო მოქნილი მექანიზმის შექმნას, რომელსაც შეუძლია უზრუნველყოს ისეთი პირობები, როდესაც წარმოებისათვის ხელსაყრელია ის, რაც ხელსაყრელია ბაზრისთვისაც, გავლენას ახდენს საწარმოებზე რენტაბელობის, შემოსავლის მოცულობისა და სხვა საფინანსო მაჩვენებლების მეშვეობით. უფრო ფართოდ უნდა გამოვიყენოთ საფირმო და სახელშეკრულებო ფასები და პარალელურად ვეძებთ ფასწარმოქმნისათვის მტკი მოქნილობის მინიეკნის სხვა გზები, გავადიდოთ მისი ზემოქმედება პროდუქციის ხარისხზე, მუშაკთა მატერიალურ სტიმულირებაზე.

და ბოლოს, დროა ოპტიმალურად გამოვიყენოთ წარმოების რეგულირების პროცესში ისეთი ქმედითი ეკონომიკური ბერკეტები, როგორიც არის გადასახადი, კრედიტი და სხვა.

ჩვენი ეს დებულებანი მარტოოდენ თეორიულ ვარაუდებს როდი ეფუძნება. ზოგიერთი მთგანი უკვე გადის აპრობაციას, მაგალითად, ბათუმის ფეხსაცმლის სამრეწველო-სავაჭრო ფირმაში, სახალხო მოხმარების საქონლეზე მოსახლეობის მოთხოვნის დაკმაყოფილებისათვის მუშაობის ორგანიზაციის რესპუბლიკურ ცენტრში. ეტყობა, დადგა დრო შემოწმდეს მათი ეფექტიანობა უფრო ფართო მასშტაბითაც.

სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებაში დაგეგმვის სრულყოფის, ექსპერიმენტების მოწყობის კარგი შესაძლებლობანია ადგილობრივი მრეწველობის სამინისტროშიც. ჩვენ ახლა სერიოზულ ყურადღებას ვუთმობთ ამ დარგის განვითარებას, აქ განახლდა ხელმძღვანელობა. და მეშამბის ხილის გასაყიდ-ბუსგზადან ბრძოლას თავიდანვე უნდა შეუდგნენ პრობლემათა მთელი კომპლექსის მიხედვით, უზრუნველყონ ამ საქმეში ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების მონაწილეობა. მოდით, ამსახაგებო, ვაღიაროთ, რომ მეცხრე ხუთწლედის დამლეესაც და მეათე ხუთწლედშიც ჩვენ სერიოზული ხარვეზები გვქონდა, სათანადო ყურადღებას არ ვუთმობდით ადგილობრივ მრეწველობას. ამტომ ახლა უნდა დავძლიოთ მისი ჩამორჩენა, სერიოზულად დავეხმაროთ მას.

ცენტრალური კომიტეტისა და მინისტრთა საბჭოს შესაბამისმა განყოფილებებმა, რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა, თვით ადგილობრივი მრეწველობის სამინისტრომ, მეთორმეტე ხუთწლედის პერსპექტივების განსაზღვრისას, ისე უნდა წარმართონ საქმე, რომ თვისებრივად ახალი პოზიციებიდან მიედგნენ ყველა საკითხის გადაწყვეტას. უზრუნველყონ კარდინალური ცვლილებები დარგში ტმკიეკ დისკვალნის, შრომის ორგანიზაციის, თანამედროვე ტექნიკის და ტექნოლოგიის ბაზაზე. ამასთან, მთავარია უზრუნველყონ ადგილობრივი ნედლეული რესურსების უკეთ გამოყენება, შექმნან სახალხო მოხმარების საქონლის გამომშვები სპბაზა საწარმოება, როგორც სამრეწველო, ისე კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების პრესტიჟულ სახეობათა პროდუქციის ახალი წარმოებანი, განავითაროონ კოოპერაცია საკვებრო და საკავშირო-რესპუბლიკურ სამინისტოებთან და უწყებებთან. უნდა ავამღლოთ სარენირო შრომის როლი. განვამტკიცოთ კაჟბრი მეცნიერებასთან, თორემ სხვაგვარად ლაპარაკიც ზედმეტია ყოველგვარ პროგრესზე.

ბოლოს, პრინციპულ, თვისებრივ გარდაქმნას მოითხოვს ვაკრობისა და მოხმარების საყოფაცხოვრებო მომსახურებისადმი ხელმძღვანელობა, ცდაც ჩვენ, არსებითად, ვერ ვმართავთ ბევრ პროცესს. საერთოდ, ვეფიქრობთ, უნდა გამოიხახოს ისეთი გზა, რომ გეგმა ასე მკაცრად არ არეგალმენტებდეს საკაჟო ორგანიზაციებს. ბოლოს და ბოლოს მომხმარებელმა უფრო კარგად იცის, რა და რა რაოდენობით უნდა იყიდოს. სხვა საქმეა, რომ საქონლებრივნეის მოცულობის ზრდა მჭიდროდ უნდა იყოს დაკავშირებული მუშაკთა შრომის ანაზღაურებასთან და მატერიალურ სტიმულირებასთან. დროა აქ უფრო გაბედულად ვიმოქმედოთ.

მეთორმეტე ხუთწლედში ვაკრობის სფეროში იმდენად თავისთავად ზზრდის ტემპი არ გვაღელვებს, რამდენადაც მყიდველთა მომსახურების კულტურის ამაღლება, სასაკონლო მარაგის უკეთ რეგულირება და გადანაწილება, საქმის ორგანიზაცია. როგორ შეიძლება ვუთრგდებოდეთ იმის, რომ ზშირად ჩვენში იქმნება ელემენტარული ნაწარმის ხელოვნური დეფიციტი, რომელიც საკმარისი როდენობით არის. აქ საქმე გვაქვს უწიგნურობასთან, მოქნილობის, პროფესიონალიზმის უკმონობასთან. ამ საკითხებს თუ გადაწყვეტთ, გეგმასაც შევასრულთ და ტემპსაც უზრუნველყოფთ

ბეერი რამ უნდა გაკეთდეს ვაკრობის რაციონალიზაციისა და სპეციალიზაციის, მომსახურების პროგრესული ფორმების დანერგვის, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცების საქმეში.

ბლოკური ბრიგადა ვაკრობისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების სფეროში ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლა, და ამ პრობლემის გადაჭრა დაკავშირებულია აგრეთვე მართვისა და სამეურნეოდ მექანიზმის სრულყოფასთან. დღეს განსაკუთრებით გვაფიქრებს აღურიცხავი პროდუქციის პრობლემა. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ მატერიალური ფასეულობანი, მათ შორის აღურიცხავიც, ვაკრობაში არ იქმნება. აქ ისინი შემოაქვთ. და, მაშასადამე, მარტო დარგის მუშაკთა ძალებით ამ წესრიგს ეარ დავამყარებთ. ამასთან, გვექმნება შთამბეჭდილება, რომ ზოგიერთი ადგილობრივი პარტიული და სამეთვალყურეო ორგანო ამ საკითხებს გაზე უდგას. მინდა გაგაფრთხილოთ, რომ რეგიონის მომსახურების სფეროში წესრიგისათვის მთავაც ისეთივე პასუხისმგებლობა აკისრიათ, როგორიც სამინისტროებისა და უწყებების ხელმძღვანელებს, თანაც, ვაკრობი გაუზარდოთ ეს პასუხისმგებლობა.

მომსახურების სფეროში სათანადო წესრიგის დამყარებულ შესამჩნევი როლი უნდა შეასრულონ ჩვენმა მგეგმავმა და მომმართველმა ორგანოებმაც, როგორც რესპუბლიკურმა, ისე საკავშირომაც. ვინ უარყოფს იმას, რომ ბევრი საგეგმო პროპორცია, მაგალითად, საყოფაცხოვრებო მომსახურებაში, ყოველთვის არ არის შეწონასწორებული რესურსებით უზრუნველყოფასთან?

ავიღოთ, თუნდაც, ისეთი დარგი, როგორიცაა მოქალაქეთა ბინების რემონტი და მშენებლობა. რამდენი წამალება და დარღვევა აქვს ახლა ამხანაგები იწყებენ სანიტარული ეფსპერიმენტს, რომელიც მოგვაცემს შესაძლებლობას გავზარდოთ მუშების ხელფასი, დავამკვიდროთ კადრები, დავამყაროთ წესრიგი. რესპუბლიკაში კი, როგორც მოგეხსენებთ, სარემონტო სამუშაოებზე მოთხოვნა ძალზე დიდია ყველა რეგიონში. არა მარტო ხალისით უნდა ვხრდიდეთ ამგვარ მომსახურებას, არამედ უფრო სრულადაც უზრუნველყოფდეთ ამ მოცულობებს რესურსებით, საშენი მასალებით, არ ვამცირებდეთ ფონდების გამოყოფას, ვიცავდეთ, რაც ძალზე პრინციპული, ასორტიმენტს. ყოველივე ზუსტად და მკაცრად უნდა იყოს გაანგარიშებული წესების მიხედვით, გათვალისწინებული და შეწონასწორებული. მაშინ წესრიგისათვის შეგვიძლია უფრო მწვავედ და პრინციპულად მოვკითხოთ.

დროა ვიფიქროთ ამ ქვედარგის მანქანებითა და მოწყობილობითი აღჭურვილობისთვისაც, ლომტიკნი უზრუნველყოფთ სამინისტროების მოგვის ანარიცხები, რომლებიც ხმარდება საწარმოების რეკონსტრუქცია-გაფართოებას. ერთი სიტყვით, დროა საყოფაცხოვრებო მომსახურებას მოვეკიდოთ, როგორც მსხვილ საწარმოო სფეროს, ვეიყვანოთ იგი მატერიალური წარმოების სხვა დარგების დონეზე.

სიერთოდ უნდა ბეკნშნო, რომ სოციალური ინფრასტრუქტურა ჩვენს დაგეგმვაში ერთ-ერთი სუსტი ადგილია. და თუ ვილაპარაკნთ შეცდომებზე, რომლებიც დაშვებული იყო წინა ხუთწლიანი გეგმების შემუშავებისას, უნდა ვთქვათ, რომ ისინი სოციალურ სფეროსაც შეეხო. ამას იმიტომ ვამბობ, რომ არ გავიმეოროთ ისინი მომავალი ხუთწლედის დაგეგმვისას.

რესპუბლიკაში მწვავედ დგას სახნაო პრობლემა. ამიტომ მეთორმეტე ხუთწლედის დამლეესისთვის ჩვენთან უნდა გავზარდოთ სახნაო მშენებობანი ასათვისებელი სახსნების მოცულობანი. ახლა სახლთსაშენებელი კომბინატების საერთო სიმძლავრე რესპუბლიკაში 900 ათას კვადრატულ მეტრს შეადგენს, მათ კი შარშან მხოლოდ 783 ათასი კვადრატული მეტრი გადაასცეს საექსპლოატაციოდ. ჩასაბარებელი ბინების ნახოდენობას ამეიორებს ზოგიერთი საერთო-სამშენებლო ტრესტიც.

მშენებლობის სამინისტრომ, რომელიც რეორგანიზაციის შემდეგ ამ პრობლემის ბედს წყვეტს, ჯერ ერთი, მაქსიმალურად უნდა გაზარდოს სახლთმშენებლობის არსებული სიმძლავრეთა გამოყენება, და მეორე, ეპირატეტი ტემპით განაახრაციელოს სახლთმშენებლობის ბაზის სრულყოფის დამტკიცებული ღონისძიებანი. და ბოლოს, უნდა გავაძლეროთორ ბინების ინდივიდუალური მშენებლობა, მივახელოთ მას, გეგმიანი, სახელმწიფო ხასიათი.

არსებითად ჩამორჩება სახნაო-კომუნალური მეურნეობაც. საკმე კი უმთავრესად ის ორმა, რომ დარგის განვითარებით თანაბრად იყვნენ დაინტერესებული როგორც ადგილობრივი საბჭოები, ისე ამ მდებარე საწარმოები და ორგანიზაციები. ამ საკითხთა გადაწყვეტაში უფრო აქტიური როლი უნდა შეასრულონ პარტიის სოლეკო, საქალაქო და რაიონულმა კომიტეტებმა, საბჭოთა ორგანოებმა.

დისპროპორცია შეიქმნა ავტოსატრანსპორტო ტეკნიკიდვის მზარდ ტემპსა და ავტოსაგზაო ქსელის განვითარებას შორის. თავად განსაკეთ: მაგალითად, მეეხრე და მეათე ხუთწლედებში საავტომობილო ტრანსპორტით ტვირთზიდვა გაიზარდა 1,9-ჯერ, ტვირთბრუნვა —2,1-ჯერ, მაგრამ ავტომობილი საერთო სარგებლობის გზების სიგრძე კი სულ 1,2-ჯერ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მთლიანად ამოიწურა ბაკო-ნოვოროსიისკის საერთო-სახელმწიფო ტრასის გამტარუნარიანობა.

დარგობრივი სამინისტროები და უწყებები, აგრეთვე საკავშირო დაქვემდებარების საწარმოები და ორგანიზაციები სუსტად გვეზმარებიან საერთომთელი ტვირთბრუნვის ქსელის გაფართოებასა და მათი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებაში. ვფიქრობთ, რომ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭომ უახლოეს ხანში უნდა შეიმუშაონ მომავალ ათწლეულში ხანში ეს ეტაპის დაწესებულებებზე რესპუბლიკის მოთხოვნილების სრული დაკმაყოფილების პროგრამა და გამოიტანონ იგი საქართველოს კომპარტიის ყრილობაზე. პირველი მონასახები უკვე გვაქვს. ისინი უნდა განვიხილოთ რეგიონების ხელმძღვანელთა მონაწილეობით, გავთვალისწინოთ მათი წინადადებანი.

რესპუბლიკაში ცოტაა თანამეგობრივ სპორტული ნაგებობანი, ერთ მცხოვრებზე გაანგარიშებით მათი სიმალაესნო ეიერბუნების მაჩვენებელი ერთ-ერთი ყველაზე დაბალი გვაქვს კავშირში. და რამდენი ასეთი ვიწრო ადგილია!

შესაბამისი რესპუბლიკური ორგანოები ვალდებულნი არიან დროულად შენიშნონ ყველა დისპროპორცია, აქტიურად აღძრან ასეთი საკითხები, შემდგომში გაითვალისწინონ ეს ნაკლოვანებები პერსპექტიული დაგეგმვისას. ყველაფერში, რაც ადამიანს, მის შრომას, მატერიალურ კეთილდღეობასა და დასვენებას ეხება, აღნიშნა ამხანაგმა მ. ს. გორბაჩოვმა, უაღრესად უთრადღებიანი უნდა ვიყოთ. ეს ჩვენთვის პოლიტიკის საკვანძო საკითხია.

ამავე დროს ეკონომიკის ყოველმხრივი ზრდა, უმნიშვნელოვანესი სოციალური საკითხების გადაწყვეტა უნდა ეძყარებოდეს ორსებული სარეწარო-ტექნიკური პოტენციალის გამოყენების ეფექტიანობის გაუწყვეტელ ამაღლებას. სხვა გზა აქაც არა გვაქვს.

წარმოების ინტენსიფიკაციის, პროგრესული სამეურნეო გადაწყვეტილებების განხორციელების აქტიური მეკეტი რომ გახდეს, ეკონომიკის შეწონასწორებულ და დინამიკურ ზრდას რომ უზრუნველყოფდეს, დაგეგმვა მჭიდროდ უნდა დაუკავშირდეს მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების — შრომის ნაყოფიერების, პროდუქციის თვითღირებულების, საწარმოო სიმძლავრეთა გამოყენების დონის, ფონდდაუგების, ცვლიანობის კოეფიციენტის და სხვა მაჩვენებლების გაუმჯობესებას. ეფექტიანი, ხარისხიანი შრომა დამატებითი მატერიალური სიკეთის მიღების, საზოგადოებრივი აყვავების ერთადერთი შესაძლებელი გზაა. და გეგმებში უნდა ვითვალისწინებდეთ მათ ძირითად პარამეტრებს. აქ კი, სამწუხაროდ, ბევრი ხარვეზი და ფორმალიზმია. ჩვენმა ხელმძღვანელებმა ანგარიში უნდა ჩააბარონ ყრილობის სპრობლემთა ჯგუფების სხდომებზე განმსაზღვრელი ხარისხობრივი მაჩვენებლის შესახებ.

მიმდინარე ხუთწლედში ყოველთვის როდი ვაბერებდით სათანადოდ დაგეგეკავშირებნა მოცულობითი პარამეტრები ეფექტიანობის მაჩვენებლებთან. ზოგიერთ სამრეწველო საწარმოში ისეთი ძირითადი მაჩვენებლების დაგეგმვა, როგორიცაა წარმოების მოცულობა, ხელფასის ფონდი, მომუშავეთა რიცხვი წარმოს შრომის ნაყოფიერების ზრდასთან, პროდუქციის შრომატევადობის შემცირებასთან, შრომისა და წარმოების ორგანიზაციის გაუმჯობესებასთან და სხვა მაჩვენებლებთან დაუკავშირებელ.

ავიღოთ მოგება, ხუთწლედის ბოლო ოთხ წელიწადში რესპუბლიკამ გეგმას დააკლო თითქმის 512 მილიონი მანეთი მოგება, რაც საერთო დავალების 7 პროცენტს შეადგენს. ამ მაჩვენებელს ვერ ასრულებენ სახალხო მეურნეობის ისეთი უმნიშვნელოვანესი დარგები, როგორიცაა მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა, მშენებლობა, ვაკრობა. პირველ კვარტალში მაჩვენებლები ბევრად უარესი გვქონდა, ვიდრე მთლიანად კვეყანაში იყო. განსხვავება დაახლოებით 40 მილიონ მანეთს შეადგენს.

მოსკოვში პლენუმზე ვილაპარკეთ მოგების დაგეგმვაში არსებულ ნაკლოვანებებზე. ძალიან ზშირად ამხანაგები ნორმატივებს თვითნებური გადაწყვეტილებით განსაზღვრავენ. ვიწყებთ საქმეში გარკვევას — აი, ამხ. დ. ნ. დეალიშვილი, სხვა სპეციალისტები— და ირკვევა, რომ ბევრ საკაშრო სამინისტროს სეტრიოზული არგუმენტები არა აქვს. ჩვენი ხელმძღვანელები ეკ ღრმად არ სწვდებიან ამ საკითხებს, ზზრარად მოქმედებენ დილეტანტურად. ასე აღარ შეიძლება.

მაგრამ საქმე მარტო ეს როდია. უწინარეს ყოველისა უნდა გავამაკცრით მოთხოვნა სახელშეკრულებო ვალდებულებათა შესრულებისათვის, უფრო გადაჭრით ვიბრძოლოთ უყაირათობის ყოველგვარი გამოვლინების წინააღმდეგ. დროა შევიგნოთ, რომ ნამდვილი, წოგნერი ხელმძღვანელი გაითვალისწინებს ყველაფერს, იზრუნებს არა მარტო თავისი საწარმოს პროდუქციის მოცულობისათვის, არამედ გასალების პერსპექტივებზეც. ეს მოთხოვნები კარგად უნდა გაითვალისწინოთ მეთორმეტე ხუთწლედისა და უფრო შორი პერსპექტივის პროგრამის განსაზღვრისას.

დაგეგმვის არსია პერსპექტივების ზუსტი და სწორი განსაზღვრა. ეს არის მისი ძალა.

V.

პარტიის ყრილობისადმი ანგარიში — ეს, უწინარეს ყოველისა, პარტიული მუშაობის შესახებ ანგარიშია. დღეს, როგორც აპრილის პლენუმზე ითქვა, პარტია სათავეში უნდა ჩაუდგეს საყოველთაო-სახალხო მოძრაობას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დაჩქარებისათვის.

ჩვენ ბევრი რამ საყურადღებო და საინტერესო გვაქვს შინაპარტიულ ცხოვრებაში, ეკონომიკისადმი, იდეოლოგიური და აღმზრდელობითი პროცესებისადმი, კულტურის სფეროსადმი ხელმძღვანელობაში, დისციპლინისა და მართწესრიგის განმტკიცებისათვის მუშაობისა და სხვა დარგებში. მთელი ეს გამოცდილება, რომელსაც საფუძვლად უდევს ბოლო წლების მაძიერზე გამომდგარი საკანონმდებლობისათვის, საკვანძო პრობლემებისათვის ძალების კონცენტრაციის ეფექტიანი მეთოდი, ღრმად უნდა გაეაზროთ ყრილობისათვის.

პარტიული ორგანოები წამყვან როლს

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1985 წლის აპრილის პლენუმის შედეგები და სკკპ XXVII ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობისათვის რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მზადების ამოცანები

(დასასრული)

და აქაც ადამიანები თანდათან იჩენენ პასიურობას, ინერტულობას, ფრაგდებიან, ერთი შეხედვით, უმნიშვნელო ნაკლოვანებებს. არადა, ყოველ სიფხიზლის მოდენებს შეიძლება ყველაზე სერიოზული შედეგები მოჰყვეს. სრულიად შეუწყნარებელია პარტიული ორგანო ასეთ დამოკიდებულებას იჩენდეს საქმისადმი. ეს არ არის მუშაობის ლენინური სტილი.

განახლებას საქიროებს სამეურნეო ორგანოების, უწინარეს ყოვლისა, სამინისტროებისა და უწყებების, მათი ხელმძღვანელების, აპარატების პირველადი პარტორგანიზაციების მუშაობის სტილიც. პირდაპირ გეტყვით, სამინისტროების ყველა აპარატი როდი მუშაობს თანამედროვე მოთხოვნების დონეზე. აკლიათ სათანადო ოპერატიულობა, თავს იჩენს სხვისი მოიმედოობის ელემენტები, როცა პასუხისმგებელი მუშაკები ზემოდან ელიან გადაწყვეტილებებს, სრულებით არ ავლენენ დაინიციატივებისა და ინიციატივას.

საყოფაცხოვრებო მომსახურების სამინისტროს აპარატის პარტიული ორგანიზაციის მაგალითით თავის დროზე დავიწმენდით, თუ რა რთული შედეგები შეიძლება მოჰყვეს კომუნისტების ავსებგარდული როლის დაკნინებას, პრობლემებისადმი სისტემური, კომპეტენტური მიდგომის, განყოფილებების, სამმართველოების, მინისტრის მოადგილეების მუშაობის სტილისადმი ჯეროვანი ყურადღების უქონლობას. საყოფაცხოვრებო მომსახურების სამინისტროში გამოაქვეთ შესაბამისი დასკვნები. მაგრამ ცენტრალური კომიტეტის სამდივნოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება არსებითად ეხებოდა სხვა სამინისტროების აპარატებსაც, მათს პარტიულ ორგანოებიანებსაც.

როგორც ამხანაგების მიერ ორგანიზაციულ-პარტიული მუშაობის განყოფილებაში გაკეთებულმა ანალიზმა ცხადყო, ბევრი რესპუბლიკური სამინისტრო და უწყება ნელა გარდიქმნება, გადაეცინოფილია მეორეხისხოვანი საკითხები, ცუდად ფლობს საქმის ვითარებას ადგილებზე.

ზოგიერთი ხელმძღვანელი ყოველთვის სათანადო სიმაღლეზე როდი დგას. ჩვენამდე მოდის სიგნალები, რომ არიან ამხანაგები, რომლებიც თმობენ პოზიციებს, არ იჩენენ ინიციატივას, მომთხოვნელობას. თუ ეს პროფესიული დაღლილობაა, პირდაპირ და გულმართლად უნდა თქვათ: სხვა სამუშაოზე გადაგიყვანთ. ამხანაგმა ბ. ს. გორბაჩოვმა ილაპარაკა კადრების მოძრაობის აუცილებლობაზე.

ცუდად ძლევენ მუშაობის კაბინეტურ სტილს. ბევრი პირველი ხელმძღვანელი წლობით არ მიდის რესპუბლიკის რაიონებში.

ასე მუშაობა, ამხანაგებო, არ შეიძლება. რამდენჯერ ვთქვეთ, რომ უნდა მოეწყოს ოდენდაოდენ ადამიანებისა, როგორც ამას ვაკეთებთ ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს დონეზე. მერედა რაზე ბევრ ხელმძღვანელს ღიმდე ეერც კი შეუგია, რომ ასეთ პრაქტიკას არადერი აქვს საერთო საგანგებო საკითხზე რიგგარეშე თათბირებთან, როცა მართლაც არ არის დღის წესრიგი, ან ყოველდღიურ საბარაკო სხდომებთან. უდღისწესრიგო შეხვედრებით ვგულისხმობთ კოლეგიის თითოეული წევრის მუშაობის სტილს, მისი საქმიანი და მორალური თვისებების გულახდილ, ღია განხილვას, როცა ამხანაგებს შეუძლიათ ერთმანეთს პირში უთხრან ზეტი, ეიდე ჩვეულებრივ თათბირებზე, უთხრან კეთილმოსურნედ, მაგრამ პარტიულად მტკიცედ და პრინციპულად ის, თუ რა აღელვებთ ნამდვილად.

ასე რომ ყოფილიყო, ეთქვათ, ღვინის მრეწველობის სახელმწიფო კომიტეტში, წინანდლის გაერთიანებაში არ მოხდებოდა დიდი დატაკება. ეს რესპუბლიკისათვის უდიდესი, უოლრესად პასუხსაგები დარგია, საკადრო მუშაობა კი აქ არსებითად თვითდინებაზეა მიშვებული. საქმის რომ ჩასწვდნენ, ამხანაგებმა ასეთი დასკვნა გამოიტანეს: არ წარმოებს ხელმძღვანელთა გადამზადება არც პოლიტიკური კულტურის თვალსაზრისით, არც პროფესიული ცოდნის სფეროში. პროგრამაშიც კი არ არის შეშფოთებული. ჩვენს უდიდეს საწარმოებში, სადაც გვაყავს ყველაზე გამოცდილი კადრები, ასეთი პროგრამები არის, ხოლო ისეთ სპეციფიკურ დარგში კი, როგორიც მეფეინეობაა, ისინი არა აქვთ. არა ჰყავთ არც კადრების სოლოდსოოვნი რეზერვი. აკლიათ სიმძაფრე ბორბოქმქმედების წინააღმდეგ ბრძოლაში. დრო სერიოზულად გარდიაქმნან.

იგივე შეიძლება ითქვას ჯანდაცვის სამინისტროს მიმართაც. ამას წინათ ბიუროზე განვიხილეთ თავიანი საადვილაქო სამმართველოს მუშაობის საკითხი, მოგახსენთ უფროსი, მოადგილე, იგი პარტიული ბიზნიოაც ფაქსაჯეთ. ყურადღება მივაპყარით იმასაც, რომ სამინისტროს ხელმძღვანელები სრულებით არ ფლობენ ვითარებას ამ სისტემაში.

ამხანაგმა ბ. ს. გორბაჩოვმა პლენუმზე შემოხვეევით როდი გაუსვა ხაზი, რომ სამეურნეო ხელმძღვანელის ერთ-ერთი დიდმნიშვნელოვანი ფუნქცია უნარი არ გამორჩეს მხედველობიდან მეურნეობრიობის პოლიტიკური აზრი. ამას დღეს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს. ყოველი ხელმძღვანელი — ეს კოლექტივის პოლიტიკური ლიდერიაა. იგი უნდა იყოს ღირსეული ყოფაქცევისა და კეთილსინდისიერი შრომის ნიმუში. უნდა ვიფიქროთ იმაზე, თუ როგორ მიეგებწიოთ სამეუნეო ხელმძღვანელთა აღმზრდელობითი როლის გაძლიერებას, როგორ ავამაღლოთ პარტიული კომიტეტების, ცენტრალური კომიტეტის დარგობრივი განყოფილებების პასუხისმგებლობა შრომითის კოლექტივებში პოლიტიკური ატმოსფეროსთვის. მათ შეუძლიათ უზრუნველყონ ეკონომიური მუშაობისა და იდეოლოგიური მუშაობის ჭეშდრო ერთიანობა.

თავის მხრივ, მთელი იდეოლოგიური საქმიანობა მნიშვნელოვნებრივად უნდა დაექვემდებაროდეს ეკონომიის ინტენსიფიკაციის ამოცანებს. იდეოლოგიის არსი ის არის, რომ მას შეუძლია კონკრეტიზერებულად ახდენდეს გაკეთილს ყველაზე აქტუალური საკითხების გადაწყვეტაზე. ეკონომიკა კი ახლა ჩვენი პირველი ნიგნის სარეზანია, ოოგა მწყობრად, ფეუფფრებულად მოქმედებს სამეურნეო მექანიზმი, მაშინ კომპეტენტურად წყდება ბაზისისა და ზედნაშენის პრობლემები. სწორედ ამიტომაც არის ასე აქტუალური საკითხ ცენტრალური კომიტეტის, აპრილის პლენუმის მოთხოვნა, რომ იდეიერ-პოლიტიკური აღზრდა ყველა თავისი ფორმით მაქსიმალურად უნდა იყოს დაკავშირებული დღეგანდელობის მთავარ ამოცანასთან — ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დაჩქარებასთან. ამის აუცილებლობა ამჟამად იგრძნობა.

არ შეიძლება ჯეროვნად არ ეიფასებდეთ ადამიანის ფუქტორის გაკეტიურებას. ავიღოთ თუნდაც ისეთი ძირითადი ფიგურა, როგორიცაა სამეურნეოთანგარიშიანი ბრიგადის ბრიგადირი. უნდა მოგახსენოთ, რომ მასთან მუშაობა ჯერ ვერ ვგვიყვანია სათანადო დონეზე. ძირეულად უნდა ნეკეცალოთ მთლიანად ეკონომიკური სწავლებისა და ეკონომიური პროპაგანდისადმი მიდგომა.

რა თქმა უნდა, სერიოზულად უნდა ვიფიქროთ იმაზეც, თუ როგორ დავუკავშიროთ ჩვენი ეკონომიკური ექსპერიმენტები, სამეურნეო მექანიზმის სრულყოფის ფორმები ეკონომიკურ ინტანსიფიკაციის ამოცანებს. ეს ეხება სამუშაო დროის რაციონალურ გამოყენებასაც, ნიდაყვიერ დროულ, ხარისხოვან მიწოდებასაც, მფლანგველობის, დანაკარგებისა და მრავალი სხვა ფაქტის აღმოფხვრასაც.

კიდევ უფრო უნდა გავამძაფროთ ბრძოლა ნეგატიური მოვლენების, სოციალისტური საკუთრების დატაცების, სხვა სამართალდარღვევების წინააღმდეგ. რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაცია ნიადაგ სრულყოფს გამაფრთხილებელ-პროფილაქტიკური და აღმზრდელობითი მუშაობის, ადმინისტრაციული ორგანოების საქმიანობის კოორდინაციის, კოტროლისა და ხელმძღვანელობის შემქმნელ სისტემას. რამდენს ელაპარაკობთ, რამდენს ვაკეთებთ და მაინც არა გვაქვს სრული კმაყოფილების შეგრძნება, რასაც საზოგადოებრივი აზრის ბეისკალეკა ადასტურებს.

ჯერ კიდევ არ მოდგა ბოლო უყაირათობის, სახალხო დოვლათის დატაცების, ფაბატებების, აღურიცხავი პროდუქციის გამოშვების, მექრთამეობის, სპეკულაციისა და სხვა ნეგატიური მოვლენების ფაქტის. ბოლო წლებში დიდი ოდენობით დახარჯულებივე ხელმძღვანელებს წაეყენებთ ღვინის მრეწველობის სახელმწიფო კომიტეტის ობიექტებში სიფნაღის, თელავის და გურჯაანის რაიონებში, ხიდმასტენეულის მეურნეობის სამინისტროს ლილის კომბინატში, კასპის რაიკომკავშირში, ადგილობრივი და მსუბუქი მრეწველობის და მთელ რიგ სხვა სფეროებში. ამას წინათ შექრთამეობისა და სხვა ბორბოქმქმედების ალმაშფოთებელი ფაქტები გამოვლინდა ქუთაისის ნავთობბაზაში და თავად ნავთობპროდუქტების სახელმწიფო კომიტეტის აპარატში.

ეს ხომ საგანგებო შემთხვევაა, ამხანაგებო, სრული გაბრწყნა, ნამდვილი ტრაგედიაა. მახსოვს, როცა რეკომენდაცია მიეცეთ უბერიას, „გავითვალისწინეთ, რომ იგი ხელმძღვანელ სამუშაოზე მოვიდა მეტალურგიკი ქარხნიდან, მას რეკომენდაცია მისცა ბრიმთმა კოლეკტივმა. სამოლოო ინგარიშით კი იგი არაშრადა და მოღალატე აღმოჩნდა. ბოლო მომენტამდე ბიუროს ბევრ წევრს ეჯერ ეპარებოდა, ფიქრობდნენ, რა თქმა უნდა, რომ მას შეიძლება ჰქონდოდა სამსახურებრივი გადახრები, მაგრამ არ უნდოდათ დაეჯერებინათ, რომ მეკრთამეა. გახი